

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Het college heeft besloten het Programma van Eisen (PvE) voor het landdeel van het Rijnhavenpark (deelplan IP-Groen, bijlage 1) vast te stellen en het Voorlopig Ontwerp (VO) voor dit projectonderdeel vast te stellen en vrij te geven voor uitzending. Hierover willen we uw raad informeren.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Het Masterplan Rijnhaven, vastgesteld door uw raad op 3 maart 2020, vormt de basis voor de gebiedsontwikkeling Rijnhaven;
- Het college heeft op 23 juni 2020 het principebesluit genomen om te starten met 7 Stadsprojecten (20bb008072).
- Op 10 januari 2022 heeft uw raad een brief ontvangen over de herijking van de ramingen van de Stadsprojecten (22bb000183).
- Op 21 februari 2023 is uw raad op de hoogte gesteld van de voortgang van de Stadsprojecten met een overzicht van de fase waarin elk project zich bevindt en een behandeladvies voor de projecten in uw raad (23b03378).
- Motie Openbare faciliteiten in Rijnhaven (23bb3059)

Toelichting:

Gebiedsontwikkeling Rijnhaven

Rotterdam heeft de ambitie om de oude overslaghaven Rijnhaven een nieuwe toekomst te geven en te ontwikkelen tot een aantrekkelijk centrumstedelijk gebied. In april 2020 heeft de raad hiertoe het Masterplan Rijnhaven vastgesteld. Hierin is de ambitie uitgewerkt om tot een inclusieve combinatie van verstedelijking (bouwen) en vergroening (Rijnhavenpark) te komen. Nadat het college in juni 2020 het principebesluit heeft genomen om te starten met de Stadsprojecten – Investerings in de buitenruimte, die zorgen voor een substantiële verbetering van de verblijfskwaliteit op verschillende plekken in de stad – is het Rijnhavenpark aan dit rijtje beeldbepalende projecten toegevoegd.

Sinds de besluitvorming in de raad over de middelen voor de Stadsprojecten (20bb7586) en de grondexploitatie (20bb16335) wordt in hoog tempo aan de realisatie van de gebiedsontwikkeling Rijnhaven gewerkt. Het vaststellen van dit Voorlopig Ontwerp voor een van de deelplannen van Rijnhavenpark is een nieuwe mijlpaal in de ontwikkeling van de Rijnhaven. Het vormt een volgende stap in de ontwikkeling van dit nieuwe stuk centrum waarin verstedelijking en vergroening hand in hand gaan. De ambitie om tot een inclusieve combinatie van verstedelijking (bouwen) en vergroening (Stadsproject Rijnhavenpark) te komen is hierin verder uitgewerkt. Het park zorgt voor groen, biodiversiteit en ruimte in een verdichtende stad en is daarmee belangrijk in relatie tot (geestelijke) gezondheid, hittestress en klimaatadaptatie. Kortom, het park is een cruciaal ingrediënt van 'goede groei'.

Programma van Eisen en Voorlopig ontwerp Rijnhavenpark

Het voorliggende Programma van Eisen en Voorlopig Ontwerp gaan uitsluitend over het landpark, het groene parkdeel tussen de bouwblokken en het water. De drijvende parken langs de Wilhelminapier en Katendrecht, beoogde pleinen en openbare ruimte direct rond de bouwblokken en de Havenpier vallen buiten de scope van dit ontwerp.

Het Programma van Eisen is opgesteld op basis van het eerder vastgestelde Schetsontwerp en vormde tijdens het ontwerpproces van het Voorlopig Ontwerp de (technische) leidraad.

Identiteit en variatie

Het Voorlopig Ontwerp is, net als het schetsontwerp, gemaakt door het Amerikaanse ontwerpbureau MVVA (Michael Van Valkenburgh Associates). De identiteit, variatie en vormtaal die zo kenmerkend zijn geweest voor het schetsontwerp, zijn duidelijk terug te zien in het voorlopig ontwerp. Ook de beoogde variëteit aan gebruik waarbij het park een plek moet worden voor alle Rotterdammers, er plek is voor evenementen en de aandacht voor biodiversiteit zijn terugkerende elementen. Dit zorgt voor een kenmerkend ontwerp met veel groen en zachte, ronde vormen als tegenhanger voor de stevige verdichting die rond het park gerealiseerd wordt. Het park is daarmee een cruciaal ingrediënt van 'goede groei'.

Gezondheid

In het Voorlopig Ontwerp is gezondheid een terugkerend element. Het park vormt een groene oase te midden van intensieve verstedelijking. Het vele groen draagt met de nabijheid en het recreatieve gebruik van het water bij aan het tegengaan van hittestress. Zowel fysiek als psychisch draagt het park daarmee bij aan het welzijn van de Rotterdammer. Er is een hittestresssimulatie gedaan om te onderzoeken in welke mate het park invulling geeft aan het beleid van de gemeente op dit onderwerp, dit rapport is in de bijlage toegevoegd. Het park voegt veel groen en schaduw toe aan een verder zeer stenige omgeving en heeft daarmee overduidelijk een positieve impact heeft.

Klimaatadaptatie en duurzaamheid

Het park is zo ontworpen dat het een eventuele overstrooming kan weerstaan. Zo is bijvoorbeeld de beplanting geselecteerd op resistentie tegen brak water. Daarnaast zijn de plantsoorten uitgezocht op het versterken van de biodiversiteit in het gebied. De gekozen soorten passen in het natuurlijke landschap en met het toevoegen van onder andere de 'tidal pools' wordt in een relatief klein gebied een gevarieerd groen landschap

gecreëerd dat huisvesting biedt aan een grote diversiteit aan vogels, insecten en andere fauna.

Water

Zoals eerder al aangestipt, blijft het uitgangspunt om van de Rijnhaven een permanente zwemwaterlocatie te maken overeind. De eerste stappen hierin zijn gezet. Er is overleg met de ODMH om het bijbehorende protocol, dat moet leiden tot de definitieve aanwijzing als zwemwaterlocatie, te doorlopen. De metingen van de waterkwaliteit zijn begonnen (waarbij de eerste resultaten positief zijn) en er is contact met onder andere de KNRM en de Rotterdamse Reddingsbrigade. Er wordt onderzocht hoe een samenwerking de veiligheid van de Rijnhaven als zwemwaterlocatie kan borgen. Dit gaat verder dan enkel toezicht houden: we willen ook nadrukkelijk de kansen onderzoeken die de Rijnhaven biedt om de zwemvaardigheid in achterliggende wijken te vergroten. Zo kan de gebiedsontwikkeling een bredere maatschappelijke meerwaarde creëren.

Daarnaast wordt er druk gewerkt om, vooruitlopend op de opening van het strand, zwemmen in de Rijnhaven alvast mogelijk te maken. Het streven is om in 2024 in de Rijnhaven te kunnen zwemmen.

Tussenbericht motie

Bij het vaststellen van het bestemmingsplan Rijnhaven is er een motie (23bb3059_Openbare faciliteiten in Rijnhaven) aangenomen om openbare toiletten en tapwaterpunten in het Rijnhavenpark te realiseren. De eerste stap in het incorporeren van deze elementen in het plan is gezet in het Voorlopig Ontwerp. Bij het Definitief Ontwerp wordt deze onderdelen technisch verder uitgewerkt en vinden ze hun uiteindelijke plek. Bij het vaststellen van het Definitief Ontwerp wordt deze motie daarom pas afgedaan. Naar verwachting vindt dit plaats in Q4 2024.

Participatie

Bij het opstellen van het schetsontwerp is intensief geparticipeerd en dit heeft geleid tot een breed gedragen ontwerp. In het Voorlopig Ontwerp is op deze sterke basis voortgeborduurd. Het Voorlopig Ontwerp is opgesteld tussen november 2022 en juni 2023. In deze periode heeft tweemaal participatie plaatsgevonden. Tevens werd de uitkomst van het proces, het nu vastgestelde Voorlopig Ontwerp tijdens de inlooptdagen van 9-11 november 2023 aan de omgeving gepresenteerd. Hieronder zetten we de participatie voor het Voorlopig Ontwerp op een rij:

- In november 2022 heeft er een kleinschalige bijeenkomst plaatsgevonden, waarbij de leden van de Klankbordgroep Rijnhaven in gesprek zijn gegaan met de ontwerpers van MVVA. De bijeenkomst vormde, als onderdeel van hun bezoek aan Rotterdam, de start van het ontwerptraject voor de ontwerpers.
- Van 15 tot 19 maart 2023 is een brede publieksparticipatie georganiseerd in de vorm van een inloopweek. Hierover is breed gecommuniceerd met onder andere berichten op social media en circa 12.000 verstuurd uitnodigingen. Van de reacties die zijn opgehaald, is een reactiedocument gemaakt die als bijlage bij deze agendapost is gevoegd.
- Voornoemde inloopweek werd afgetrapt met bijeenkomsten voor de betrokken Wijkraden en de Klankbordgroep Rijnhaven. Hier werden ze bijgepraat over het ontwerpproces, de gemaakte keuzes en was er ruimte voor input.

- In dezelfde periode heeft een eerste vooruitzending plaatsgevonden naar de betrokken partners.
- In november 2023 is opnieuw een inloopweek georganiseerd waar onder andere het door uw college vrijgegeven VO werd gepresenteerd. Reacties op het ontwerp waren vrijwel uitsluitend positief en eventuele aandachtspunten nemen we (waar mogelijk) mee in het Definitief Ontwerp.
- Tot slot wordt het Voorlopig Ontwerp opnieuw uitgezonden naar de betrokken partners. Eventuele reacties worden meegenomen in het op te stellen Definitief Ontwerp.

Planning

Nadat het Voorlopig Ontwerp door uw college is vrijgegeven, wordt gestart met het opstellen van het Definitief Ontwerp. De aanleg van het landdeel van het Rijnhavenpark kan gestart worden op het moment dat de demping (inclusief zettingstijd) gereed is. Volgens de huidige planning is dat in het voorjaar van 2027. Dat betekent dat de planvorming inclusief voorbereidende werkzaamheden klaar zijn voordat de demping gereed is. Op dat moment kan dan direct worden gestart met de gefaseerde aanleg van het park. Het landdeel van het park kan dan vanaf medio 2028 (gefaseerd) worden geopend voor publiek.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Investeringskosten

De totale kosten voor deelplan landpark (onderhavig VO) zijn geraamd op € 27,8 mln. (prijspeil einde werk met standaard 2% indexatie) en worden gedekt door de grondexploitatie Rijnhaven, het programma Stadsprojecten en een toegekende NOVI subsidie (23bo005580). De laatste vervangt het grootste deel van de financiering die oorspronkelijk via de Stadsprojecten liep.

Het voorliggend VO Rijnhavenpark

De kostenraming voor dit deelplan van het Rijnhavenpark is sinds de laatste melding aan uw raad (23bb001256) toegenomen van € 20,6 miljoen naar € 27,8 miljoen. Er is echter ook aanzienlijk meer cofinanciering binnengehaald (€ 12,9 miljoen) dan waar eerder rekening mee was gehouden. Daardoor is, ondanks een hogere raming, sprake van een aanzienlijk lager beslag van het project op de investeringsmiddelen van de gemeente. Uw raad ontvangt begin 2024 een nieuw totaaloverzicht van de ramingen van de Stadsprojecten.

Beheerkosten

De voorlopige beheerparagraaf gaat uit van een bedrag van € 2,7 miljoen aan beheerlasten op jaarbasis. Tijdens vaststelling van het schetsontwerp werd uitgegaan van een bedrag tussen de € 2 - € 3 miljoen aan beheerlasten voor het Rijnhavenpark. Deze nadere uitwerking past dus binnen de eerder afgegeven schatting op basis van het schetsontwerp.

Omdat het Rijnhavenpark uitbreiding van het areaal openbare ruimte bedraagt is dit bedrag volledig 'extra' ten opzichte van bestaande beheerbudgetten.

Conform motie Sies (15bb9224) zullen de extra beheer- en onderhoudskosten een jaar voor de oplevering worden opgenomen in de begroting van Stadsbeheer.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

R.A.C.J. Simons, l.b.

Bijlage(n):

- 1a. Voorlopig Ontwerp Rijnhavenpark MVVA
- 1b. Rijnhavenpark Voorlopig Ontwerp overview
2. PvE Rijnhavenpark IP Groen
3. Hittestresssimulatierapport